

Posudek diplomové práce

Miloše Peroutky

Sémantická analýza argumentace s příklady argumentování soudů

Cílem diplomové práce (DP) Miloše Peroutky (s. 6) je pokus o vymezení sémantické souvislosti názoru, pro který argumentujeme, a argumentů užitých na jeho podporu, přičemž základním zdrojem jazykového materiálu pro lingvistickou argumentaci byl argumentační diskurz v soudních síních (s. 6).

Struktura DP:

1. Úvod (5-6); 2. Teorie argumentace (7-17); 3. Argumentace, lingvistika a formální logika (18-24); 4. Lingvistická analýza argumentace (25-57); 5. Přesvědčivost argumentace (58-64); 6. Závěr (65-67); Literatura, přílohy (68-79).

Z Úvodu a pak i implicitně z celé DP vyplývá, že se diplomant ve sběru materiálu pro DP omezuje na argumentaci soudce. Argumentaci obhájce ponechává stranou. Vzhledem k dalšímu postupu diplomanta to však není důležité, neboť na shromážděném materiálu svou DP nebuduje. Takže není zcela jasné, proč vlastně jazykový materiál v soudních síních týkající se argumentace shromažďoval, když ho v DP v podstatě nepoužil. První z důvodů, jimiž vysvětluje, proč se nevěnuje jazykovým aspektům argumentace v soudních síních (s. 6), je třeba zcela zamítnout, neboť analýza sémantických aspektů argumentace v soudních síních nespočívá ve výčtu užitých jazykových prostředků a s kvantitativní orientací nemá také nic společného.

V kapitole *Teorie argumentace a Argumentace, lingvistika a formální logika* diplomant velmi kultivovaně a s přehledem propojuje, syntetizuje pohled na argumentaci podávaný rétorikou, logikou a lingvistikou. Důkladně se obeznámil s řadou prací reprezentativních autorů příslušných epoch a disciplín, jejich myšlenky adekvátně interpretuje. Za základní princip sémanticky konzistentní argumentace označil diplomant kauzální souvislost mezi propozicemi argumentačních výpovědí.

Těžiště práce je ve 4. a 5. kapitole. V kapitole *Lingvistická analýza argumentace* diplomant posuzuje argumentaci jako jednu z jazykových činností, jako komunikační událost a popisuje její pragmatické faktory. Zabývá se akceptováním argumentace auditoriem a faktory toto akceptování posilujícími. Popisuje

možnost identifikace argumentace v textu (většinou nikoliv právnickém) v souvislosti s užitými jazykovými prostředky či s jejich absencí, detailně analyzuje argumentační souvětí ve *Skladbě češtiny* autorů M. Grepla a P. Karlíka (1998) a vyvodil a explicitně vyjádřil zcela originální závěr, totiž že argumentační výpovědi mohou mít rozdílné aktuální komunikační funkce (oddíl 4.4).

Diplomant usiluje o jasné vymezení užitých termínů. Je si vědom toho, že týž termín může mít v různých vědních oblastech ne zcela shodné sémantické rysy, a proto na konci 4. kapitoly uvádí pro 7 základních termínů jejich sémantické rysy stanovené různými autory, či rysy, jež jsou výsledkem jeho DP. Doporučuji při obhajobě objasnit význam jednoho z vedlejších termínů, totiž termínu *kompetentní auditorium*. Dle diplomanta je to auditorium, které dodržuje maximy etické argumentace (s. 62). Mínil se tím, že akceptuje pouze maximy etické argumentace?

Součástí DP mohl být přehled, zda a jak jsou do studijních plánů na právnických fakultách začleněny kurzy spjaté s pěstováním a zvyšováním komunikační kompetence budoucích absolventů těchto studií (studijní plány jsou dostupné na Internetu). Necht' diplomant zváží, zda o tuto informaci při obhajobě svou DP obohatí.

Závěr práce je výstižně formulován, rovněž i anotace v češtině a angličtině. Vzhledem k tomu, že diplomant studuje také na právní fakultě, volil téma DP velmi vhodně. Práce je obsahově velmi kvalitní. Je to v pravém slova smyslu práce multidisciplinární. O tom svědčí i bohatý seznam prostudované literatury.

Diplomant se vyjadřuje jasně, jazyk DP je velmi kultivovaný. Jako jazykové ozvláštňení je možno konstatovat jen zřídka se v současných textech vyskytující nestandardní slovosled: *Důvodů nás k tomu vedlo několik* (s. 6), *Navrženo proto je zavedení povinného předmětu ...* (s.5), *... stavíme též analýzu na sémantice přirozeného jazyka založenou* (s.6)

DP Miloše Peroutky doporučuji k obhajobě. Rovněž doporučuji, aby v nějaké modifikované podobě nabídl k tisku bohemistickému periodiku oddíl 4.4 své práce.

Praha 27. července 2006

Doc. PhDr. Svatava Machová, CSc.
vedoucí DP